

Sädehoito-osasto potilaan hoitopolun mukaisesti

sädehoitoon käytännön
jaksolle tulevalle
röntgenhoitajaopiskelijalle

SISÄLTÖ

1.	Henkilökunta	5.1.7	kuvauksen jälkeen
2.	Palveluja	5.1.8	sädehoidossa
3.	Opiskelija	5.1.9	hoidon aikana
4.	Kutsukirje	6.	Palliatiivinen hoito
5.	Potilaan hoitopolku	6.1.	palliatiivinen
hoitopolku
5.1	kuratiivinen hoito	7.	Hoituhuoneet 1-5
5.1.1	kuratiivinen hoitopolku	8.	Sanastoa
5.1.2	tietokonetomografia	9.	Määritelmiä
5.1.3	fixaatio		
5.1.4	annossuunnittelu		
5.1.5	simulointi		
5.1.6	simulaattorissa		

1. HENKILÖKUNTA ja tilastotietoa

- osastonhoitaja
- apulaisosastonhoitaja
- 28 röntgenhoitajaa
- 3 sairaanhoitajaa
- perushoitaja
- osastonsihtööri
- 4½ onkologia
- 5 fyysikkoa
- päivittäin hoidetaan n.35 potilasta/hoitokone

2. PALVELUJA

- muita mahdollisia palveluita sädehoidon kuluessa on : kuntoutusohjaaja, sosiaalityöntekijä, rintasyöpähoitaja, neuvovahoitaja, tupakastavieroitusohitaja, ravitsemusterapeutti ja seksuaalineuvoja

3. OPISKELIJA

- jokainen röntgenhoitajaopiskelija saa harjoittelujaksolle tullessaan ohjauksesta vastaavat nimetyt röntgenhoitajat
- kaikilla on myös ”oma potilas”, jonka sädehoidon suunnittelu seurataan ensimmäisestä lääkäriin käynnistä sädehoidon toteutukseen
- jakson lopulla opiskelija palauttaa kirjallisen koosteen potilaan hoitopolusta omalle hoitokoneelle

4. KUTSUKIRJE

- sädehoitolähetteen käsittelyn jälkeen potilas saa kutsukirjeen kotiinsa
- kirjeen mukana on jo paljon informaatiota sädehoidosta ja sivuvaikutuksista

5. POTILAAN HOITOPOLKU

- hoitopolusta käytetään myös käsitteitä hoitoketju tai hoitoreitti
- hoitoketjulla tarkoitetaan alueellista palvelukokonaisuutta, miten potilasta tietyissä tilanteissa tutkitaan ja hoidetaan
- hoitopolun tarkoitus on antaa potilaalle kokonaisvaltaista ja yhtenäistä tietoa
- päämääränä on mm. mahdollistaa potilasohjauksen toteutuminen

5.1 KURATIIVINEN HOITO

- Parantava hoito
- Sädehoito on kuratiivinen, jos on todennäköistä, että kaikki kasvainkudos saadaan tuhotuksi

5.1.1 KURATIIVINEN HOITOPOLKU

- ensimmäisellä käynnillä sädehoito-osastolla potilas tapaa aluksi lääkärin
- vastaanotolla tehdään lääkärintarkastus ja kerrotaan tulevasta ohjelmasta
- lisäksi annetaan informaatiota sädehoidosta, sen kulusta ja sivuvaikutuksista
- tämän jälkeen on tietokonetomografiakuvaus

5.1.2 TIETOKONETOMOGRAFIA

- kuvaus kohdistetaan tulevalle hoitoalueelle ja sitä tarvitaan sädehoitosuunnitelman tekemiseen
- ennen kuvausta pyritään hakemaan mahdollisimman luonnollinen hoitoasento, mikä on sitten helposti toistettavissa hoitokerroilla
- kuvauksen jälkeen iholle tehdään asettelumerkit joko tatuoimalla tai ”karoliinisella tussilla”
- tämän jälkeen potilas saa mukaansa seuraavan käyntiajan, joka on joko simulaattori- tai sädehoitoaika

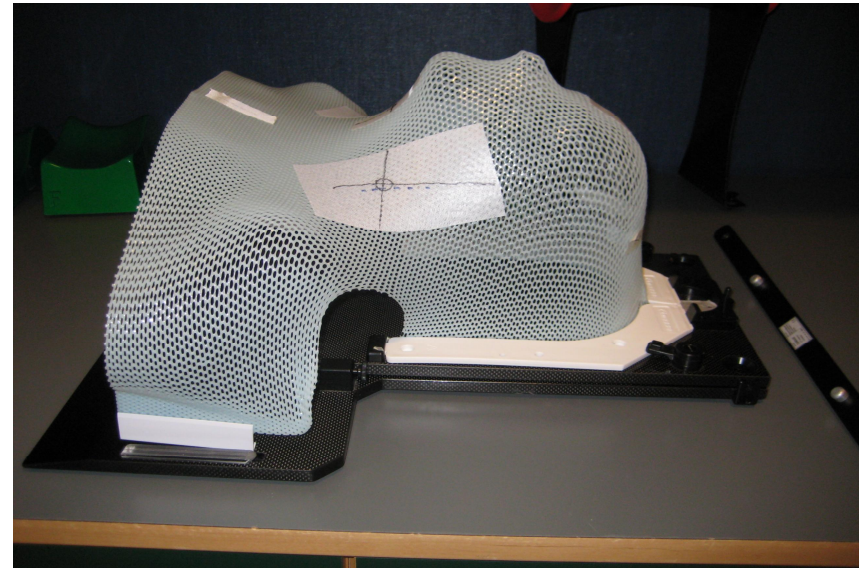

5.1.3 FIXAATIO

- jos hoito kohdistuu pään ja/tai kaulan alueelle tehdään potilaalle fixaatio eli verkkomaski ennen tietokonetomografiakuvausta
- fixaation tekevät röntgenhoitajat tietokonetomografiahuoneessa
- fixaation tarkoituksena on parantaa hoidon osuvuutta eli estää potilaan liikkuminen

FIXAATIO

- jokaiselle potilaalle tehdään omien mittojen mukaan verkkomaski

5.1.4 ANNOSSUUNNITTELU

- hoitosuunnitelma etenee tietokonetomografiakuvauksen jälkeen annossuunnitteluun
- lääkäri piirtää tomografialeikkeisiin hoitoalueen ja röntgenhoitaja tekee sen jälkeen sädehoitosuunnitelman
- stereotaktisen hoitosuunnitelman tekee fyysikko, kuten myös IMRT-,pää/kaula- ja ablaatiomammasuunnitelmat
- hoitoaluetta voidaan muotoilla mlc:n avulla

5.1.5 SIMULOINTI

- kun suunnitelma on valmis ja lääkäri on sen hyväksynyt, potilas menee kenttäkuville simulaattoriin
- jos hoito vaatii tarkkarajaisia suoja, valmistetaan ne lääkärin piirrosten mukaan ennen simulaattorikuvauksia
- suojat eli valut valmistaa muokkihuoneessa työskentelevä röntgenhoitaja sulasta metalliseoksesta ja niiden annetaan kovettua joitakin tunteja

5.1.6 SIMULAATTORISSA

- potilas asetellaan hoitoasentoon ja otetaan suunnitelman mukaiset röntgenkuvat
- tatuoidaan mahdolliset lisäpisteet
- kuvauksen jälkeen potilas saa mukaansa ensimmäisen sädehoitoajan
- jos suunnitelma on tehty ns. virtuaalisimuloituna, potilasta ei tarvitse kuvata simulaattorissa, vaan hän tulee suoraan hoitoon suunnitelman valmistuttua

5.1.7 KUVAUKSEN JÄLKEEN

- lääkärin hyväksytyä kenttäkuvat ja fyysikon laskettua hoitoannokset sädehoitokortti menee hoitokoneelle
- kortin tiedot tarkistetaan hoitokoneella ja syötetään tarvittavat tiedot hoidonvarmistusjärjestelmään (=aria)

5.1.8 SÄDEHOIDOSSA

- 1-3 hoitokerralla otetaan potilaasta vielä hoitokoneella kontrollikuvat
- kuvantaohjatuissa hoidoissa kuvat otetaan jokaisella hoitokerralla
- omahoitaja kertoo hoidon kulusta ja selittää mitä tehdään (sädehoidossa omahoitajajärjestelmä)
- huomioidaan hoitoaikatoiveet ja kulkuneuvot

5.1.9 HOIDON AIKANA

- hoitokeskustelu omahoitajan kanssa hoidon alkupuolella
- hoidon kuluessa on välinäyttöjä lääkärille
- kaikilla polikliinisisilla potilailla on hoidon loppupuolella lääkärintarkastus
- vuodeosastopotilaiden tarkastukset ovat osastolla
- laboratoriotarkastuksia otetaan myös vaihtelevasti, toisilla enemmän toisilla vähemmän

6. PALLIATIIVINEN HOITO

- oireita lievittävä
- oireenmukainen (mutta ei parantava) hoito
- syövän sädehoito on palliatiivista, jos kasvainkudosta ei saada kokonaan tuhotuksi
- esim. kivun poistamiseen tähtäävä hoito sekä etäpesäkkeiden hoito ovat palliatiivisia hoitoja

6.1 PALLIATIIVINEN HOITOPOLKU

- jos potilaalle suunnitellaan palliatiivinen sädehoito, hän menee lääkärintarkastuksen jälkeen yleensä simulaattorikuville, joissakin tapauksissa lääkäri haluaa suunnitella hoidon tietokonetomografiapohjaisena
- onkologi on mukana kuvauksessa ja suunnittelee hoitoalueen simulaattorikuvien tai leikkeiden perusteella

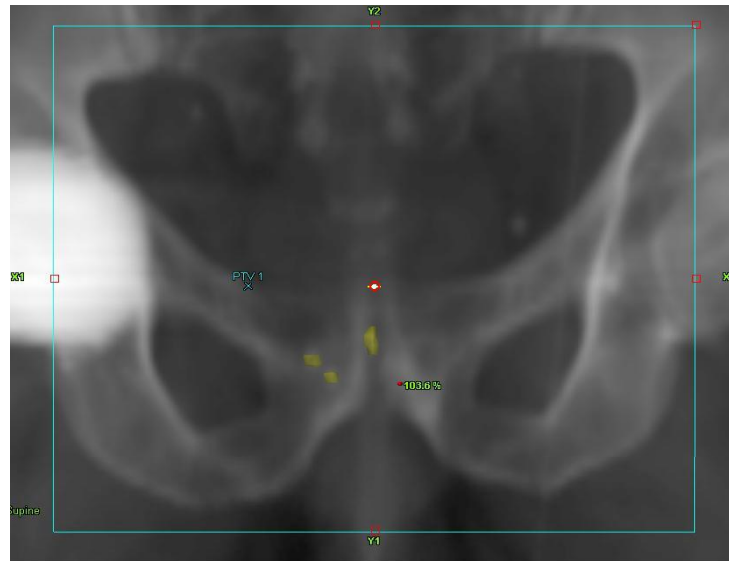

7. HOITOHUONE 1

- pään- ja kaulan alueen sh
- IGRT = kuvantaohjattu sh
- kultajyväprostata IGRT
- palliatiivinen sädehoito
- LYS = luuydinsädetys (koko keho)
- kilovolttikuvaus, kuvantaohjatut kuvataan päivittäin

KULTAJYVÄPROSTATA

- kultajyväprostatan
drr-kuva

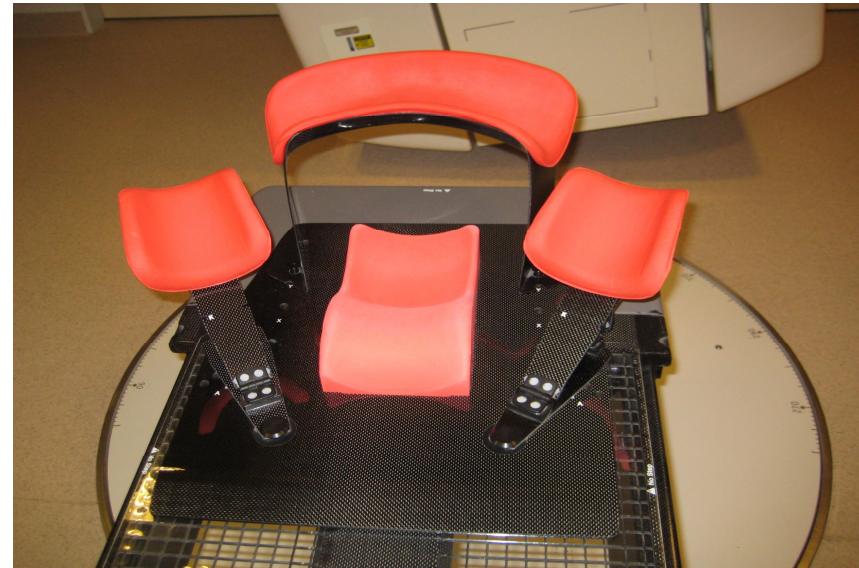

7. HOITOHUONE 2

- LYS = luuydinsädetyt (koko keho)
- IMRT = intensiteettimuokattu sh
- lapset
- pään- ja kaulan alueen sh
- rintasyövän sh
- lantionalueen sh
- palliatiivinen sh

MAMMATELINE

- rintasyöpähoidoissa käytettävä teline, jossa säädettävät käsituet

7. HOITOHUONE 3

- varakone

7. HOITOHUONE 4

- HDMLC= High Definition Multi-Leaf Collimator
- stereotaktinen sh
- pään ja kaulan alueen hoidot
- hengitystahdistetut hoidot
- rintakehän alueen hoidot
- lantion alueen hoidot
- palliatiiviset hoidot
- kenttäkoko rajallinen muotoilluissa kentissä
- kilovolttikuvaus, kuvantaohjatut kuvataan päivittäin

7. HOITOHUONE 5

- lantion alueen sh, myös kultajyväprostata
- päänaalueen sh
- rintasyövän sh
- keuhkojen sh
- kraniospinaalihoito
- palliatiivinen sh
- IGRT ja IMRT sekä RG (Respiratory Gating)
- kilovolttikuvauus, kuvantaohjatut kuvataan päivittäin

8. SANASTOA

- ablaatiomamma/täydellinen mamma = rinnan poiston jälkeinen sh
- tangentialimamma= osaresektioleikkauksen jälkeinen rinnan sh
- n+ mamma= osaresektio rinnan sh + solisalue ja /tai parasternaalialue
- mlc = moniliuskakollimaattori
- vis= virtuaalisimulointi
- fixaatio= asentoa fiksoiva maski

8. SANASTOA

- drr-kuva= digitaalisesti rekonstruoitu röntgenkuva
- pv-kuvat= portal-vision kuvat (megavoltti)
- kv-kuvat= kilovolttikuvat
- rinkula = lisälaiteteline
- tubus = elektroniaplikaattori

9. MÄÄRITTELYÄ

- MLC= moniliuskakollimaattori → säteilykenttä muotoillaan kentän rajaimilla. Rajaimet muodostuvat pienistä liuskoista, joiden leveys on tyypillisesti 10 mm
- IMRT= intensiteettimuokattu sh → säteilykentän eri osiin tuotetaan erilainen annos liukuvan aukon tekniikalla, jossa liuskojen rajaaman aukon muoto muuttuu portaattomasti sädetyksen kestäessä
- IGRT= kuvantaohjattu sädehoito
- SIB= samanaikainen boost